

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-4.054.5.2024.KG
Warszawa, 08 kwietnia 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 4962 z dnia 25 września 2024 r., Posła na Sejm RP Pana Adama Andruszkiewicza, w sprawie przygotowania rządu do powodzi, na podstawie informacji przekazanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, przekazuję następujące stanowisko w sprawie.

Z informacji przekazanych od Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGW WP) wynika, że Centrum Operacyjne Ochrony Przeciwpowodziowej w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej (KZGW) PGW WP zwróciło się do Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej (jako Punktu Kontaktowego ze strony polskiej do systemu Copernicus) z prośbą o pozyskanie zobrazowań z systemu Copernicus EMS na potrzeby zarządzania kryzysowego w związku z prognozowanymi zagrożeniami hydrologicznymi w dolinie Odry na obszarze województw: dolnośląskiego, opolskiego i śląskiego oraz w Kotlinie Kłodzkiej. W odpowiedzi na powyższe otrzymano informację, że Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej wystąpiła o aktywację serwisu dla obszaru pogranicza polsko-czeskiego. W związku z tym Centrum Operacyjne Ochrony Przeciwpowodziowej KZGW wystąpiło o zobrazowania dla Zbiornika Racibórz Dolny jako obiektu hydrotechnicznego, którego praca rozpoczęła się z dniem 15 września 2024 r. Zobrazowania posłużyły jako uzupełnienie do analiz po wezbraniu.

Z informacji przekazanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska wynika, że Copernicus to program monitorowania ziemi prowadzony przez Komisję Europejską, obejmujący zestaw usług w zakresie gromadzenia danych i dostarczania informacji z wykorzystaniem satelitów i naziemnych czujników do monitorowania środowiska i zjawisk naturalnych. Pozyskiwanie z satelitarnego systemu Copernicus map obszarów dotkniętych katastrofą jest realizowane poprzez ECHO/ERCC w ramach procedury występowania o pomoc i udzielania pomocy w ramach współpracy międzynarodowej. Organem koordynującym jest właściwy minister do spraw wewnętrznych, a Krajowym Punktem Kontaktowym jest Stanowisko Kierowania Komendy Głównej PSP. SK KG PSP współpracuje ze Stałym Przedstawicielstwem RP przy UE/NATO/ONZ, współpracuje z ERCC oraz informuje RCB o udzielonej pomocy. Tryb uruchamiania sił i środków oraz tryb występowania o pomoc w ramach współpracy międzynarodowej jest opisany w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego. W przypadku udzielania pomocy przez RP udział bierze także Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB), a służba dyżurna RCB pełni rolę zapasowego Krajowego Punktu Kontaktowego. RCB zgłasza do ERCC, EADRCC i UNOCHA gotowość do bieżącej całodobowej współpracy w szczególności w zakresie wymiany informacji i współdziałania.

Procedura odnosząca się do współpracy z ERCC ma zastosowanie także w przypadku realizacji prośby zgłoszonej przez EADRCC NATO lub UNOCHA. Unijna koordynacja kryzysowa jest wspierana przez następujące całodobowe struktury: ERCC jest to Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego Komisji Europejskiej, które jest największym i najszybszym unijnym instrumentem koordynacji operacyjnej, wspierające UE w przypadku każdego rodzaju kryzysu. Centrum działa 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu i koordynuje mobilizację zdolności reagowania kryzysowego w formie pomocy rzeczowej, zasobów Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (UMOL) oraz funkcjonującej w jego ramach strategicznej rezerwy zdolności reagowania rescEU. ERCC jest połączone z szeroką gamą systemów monitorowania i ostrzegania, które dostarczają danych, które ERCC przekształca w informacje na potrzeby strategicznego przewidywania, a także planowania operacyjnego i podejmowania decyzji. Umożliwia to wspólne i międzysektorowe operacje UE. ERCC działa również jako centralny punkt kontaktowy dla mechanizmu IPCR.

Z informacji uzyskanych od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) wynika, iż żadna informacja o zagrożeniu powodziowym w Polsce nie została zbagatelizowana. W dniu 11 września 2024 r. w RCB odbyło się posiedzenie Zespołu Zarządzania Kryzysowego MSWiA, w którym uczestniczyli m.in. właścivi wojewodowie oraz przedstawiciele służb. Informacje o zagrożeniu powodziowym zostały przekazane w trybie pilnym stronie samorządowej. Ponadto, wydane zostały stosowne ostrzeżenia w środkach masowego przekazu i poprzez „Alert RCB”. Należy wskazać, że na prośbę MSWiA 11 września 2024 r. o godzinie 13.07 wydana została przez IMGW-PIB prognoza na okres od 12-16 września 2024 r., ze szczegółową informacją o przewidywanych opadach w poszczególnych dobach. Dla województw dolnośląskiego i opolskiego, ze względu na dużą sumę opadów przewidywanych w dniach 13-14 września 2024 r., były wydane ostrzeżenia najwyższego – 3 stopnia. Prezes Rady Ministrów w swoich wypowiedziach bazował na powyższych informacjach. Pragnę podkreślić, że informacje o zagrożeniu powodziowym dla ludności i samorządów były upublicznione w trybie natychmiastowym i ze stosownym wyprzedzeniem ze strony służb i rządowych struktur kryzysowych przed wystąpieniem fazy powodzi.

Dodatkowo, z informacji przekazanej 13 września 2024 r. przez Emergency Response Coordination Center (Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego – ERCC) wynikało, aby to IMGW-PIB, który na bieżąco dostarcza wszelkie informacje związane z zagrożeniami meteorologicznymi i hydrologicznymi Państwowej Straży Pożarnej i strukturom kryzysowym oraz innym instytucjom, kontaktował się z krajowymi partnerami Copernicus – European Flood Awareness System (Europejski System Informacji o Powodziach – EFAS).

Z informacji przekazanej przez MSWiA wynika, że zarówno EFAS, jak i prognozy IMGW-PIB wskazują jedynie możliwe obszary wystąpienia zdarzeń atmosferycznych, bez przedstawienia skutków ich zaistnienia lub dokładnej lokalizacji. Niemniej wskazane informacje wystarczyły do dysponowania i dyslokacji sił oraz środków służb ratowniczych, tj.: Państwowej Straży Pożarnej, krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, Policji czy Wojska Polskiego w obszary zagrożenia powodziowego, których działania były już realizowane przed nadejściem powodzi.

Z informacji uzyskanych od IMGW-PIB wynika, że system EFAS został stworzony w ramach Copernicus Emergency Management Service (CEMS) i od 2012 roku działa operacyjnie,

wspierając działania prewencyjne przed zdarzeniami powodziowymi. Jego kluczowym produktem są powiadomienia powodziowe (Flood Notifications), które przekazują ogólne, jakościowe informacje o prognozowanym zagrożeniu hydrologicznym, takie jak: kraj, rzeka, przewidywany początek zdarzenia, najwcześniejsze przewidywane maksimum, prawdopodobieństwo przekroczenia kulminacji fali dla okresu powtarzalności 5 lat i 20 lat, data prognozy oraz komentarz. System EFAS dostarcza również powiadomienia o szybkich powodziach (EFAS Flash Flood Notification), które dotyczą potencjalnego ryzyka szybkich powodzi związanych z intensywnymi opadami deszczu w mniejszych zlewniach. Powiadomienia EFAS (Formal/Informal Flood Notifications) przekazywane są partnerom EFAS, w tym służbom hydrologicznym i meteorologicznym. W IMGW-PIB powiadomienia EFAS stanowią dodatkowe, wskaźnikowe i jakościowe źródło informacji o zagrożeniu powodziowym oraz możliwej skali tego zagrożenia. System EFAS działa na poziomie regionalnym i europejskim, co oznacza, że jego ostrzeżenia są dostosowane do dużych zlewni rzecznych i dotyczą głównie zagrożeń wielkoobszarowych, bez uwzględniania lokalnych uwarunkowań. Dla potrzeb lokalnych/krajowych uwarunkowań, funkcjonują systemy państwowe posiadające umocowanie w prawodawstwie poszczególnych państw, takie jak system prognoz i ostrzeżeń meteorologicznych i hydrologicznych w ramach państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej w Polsce pełnionej przez IMGW-PIB. W dniach 11-15 września 2024 r. otrzymano z EFAS notyfikacje powodziowe dotyczące Polski. Pierwsze powiadomienia EFAS dotyczące Polski (Odra i Bóbr) pojawiły się 11 września 2024 roku. Prognozowano w nich rozpoczęcie zdarzenia na 16 września o godzinie 12, z kulminacją 17 września o godzinie 6.00. Również 11 września 2024 r. otrzymano powiadomienie dla rzeki Prosną, a więc w obu przypadkach nie dotyczyły one obszaru o największym zagrożeniu, które miało wystąpić niebawem. W kolejnych dniach EFAS wysyłał powiadomienie o zagrożeniu na kolejnych rzekach w dorzeczu Odry i Wisły. Równocześnie, 11 września IMGW-PIB dysponował już własnymi wynikami numerycznych modeli pogodowych oraz modeli hydrologicznych i hydraulicznych. Na ich podstawie dokonał opracowania i dystrybucji ostrzeżeń hydrologicznych najwyższego 3 stopnia dla województw: dolnośląskiego, opolskiego, śląskiego – już 11 września 2024 r. o godz. 14:30. Ze względu na bardzo dynamicznie zmieniającą się sytuację meteorologiczną, szczególnie w początkowej fazie w dniach 11 do 13 września 2024 r. oraz złożoność procesów fizycznych odpowiedzialnych za powstawanie opadów w terenach górskich, prognozowanie wymagało ciągłego monitoringu i aktualizacji wysokości, miejsca i czasu występowania najintensywniejszych opadów, a dalej powodzi. Od początku jednak IMGW-PIB wskazywał górne odcinki sudeckich dopływów Odry, w szczególności w obszarze Kotliny Kłodzkiej, jako obszar szczególnie zagrożony. Tak więc w całym okresie od identyfikacji zagrożenia powodziowego, jak również podczas przebiegu powodzi powiadomienia powodziowe z systemu EFAS były produktami pomocniczymi prowadzonej osłony hydrologiczno-meteorologicznej przez IMGW-PIB. Ostrzeżenia hydrologiczne wydawane przez IMGW-PIB są znacznie bardziej precyzyjne, gdyż odnoszą do możliwości przekroczenia stanów umownych (ostrzegawczych i alarmowych) w praktyce również z większym wyprzedzeniem, zaś prognozy hydrologiczne IMGW-PIB zawierają konkretne prognozowane wartości stanów wody dla profili wodowskazowych. Otrzymywane przez IMGW-PIB powiadomienia powodziowe w ramach EFAS są zatem powiązaną, ale w znacznej mierze niezależną informacją analityczną pozwalającą na porównanie

i roboczą pomocniczą weryfikację opracowanego w IMGW-PIB scenariusza prognozowanego zagrożenia hydrologicznego.

Z informacji uzyskanych od IMGW-PIB wynika, że współpraca IMGW-PIB z EFAS rozpoczęła się w 2017 roku. Na mocy porozumienia, IMGW-PIB uzyskał dostęp do logowanego serwisu mapowego Copernicus Emergency Management System (CEMS) – European Flood Awareness System – Information System (EFAS-IS). W okresie powodzi z 2024 r. IMGW-PIB nie prowadził korespondencji z CEMS i nie występował o uściślenie informacji otrzymywanych w ramach EFAS, otrzymywanie powiadomień powodziowych odbywało się w ramach podpisanego porozumienia w ustalonym formacie i zakresie. Niezależnie była realizowana operacyjna wymiana danych z EFAS. Instytut nie tylko otrzymuje bowiem powiadomienia o zagrożeniach hydrologicznych dystrybuowane przez CEMS, ale także przekazuje w trybie operacyjnym dane o stanach wody i przepływach z ponad 400 polskich stacji hydrologicznych. Przesyłanie tych danych odbywa się w formie automatycznej depechy pomiędzy systemem zbierania i gromadzenia danych operacyjnych IMGW-PIB i EFAS z wykorzystaniem narzędzia API. Dodatkowo IMGW-PIB bierze udział w weryfikacji sprawdzalności przesyłanych przez CEMS powiadomień. Dla każdego powiadomienia po zakończeniu zjawiska wysyłana jest informacja zwrotna czy powiadomienie o zagrożeniu sprawdziło się czy nie. Jest to forma monitorowania sprawdzalności powiadomień przez EFAS. Odbywa się to poprzez wypełnienie ankiety załączonej do powiadomienia z bezpośrednim zapisem u odbiorcy.

IMGW-PIB poinformowało, że w ramach porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Europejską Agencją Kosmiczną dotyczącego przystąpienia do Naziemnego Segmentu Współpracującego (Collaborative Ground Segment) Sentinel, podpisanego we Frascati 12 marca 2018 r. oraz w Warszawie 29 marca 2018 r., IMGW-PIB pełni rolę Narodowego Operatora danych Copernicus. Dzięki temu Instytut odbiera dane z satelity Sentinel-1 w systemie bezpośrednim i analizuje operacyjnie. Odbiór bezpośredni pozwala na analizę tych danych około 2–3 godziny przed pojawieniem się ich na dostępnych serwisach Europejską Agencją Kosmiczną (ESA). Równocześnie, Instytut pobiera pozostałe dane Copernicus z priorytetowych serwerów Collaborative Hub, które w postaci 30-dniowego repozytorium udostępniane są dla wszystkich zainteresowanych za pośrednictwem serwisu copernicus.imgw.pl. W ramach IMGW-PIB w Zakładzie Teledetekcji Satelitarnej na podstawie tych danych są opracowywane produkty następnie wykorzystywane przez komórki osłony hydrologiczno-meteorologicznej w IMGW-PIB. W sierpniu i wrześniu nie była prowadzona korespondencja, dane „surowe” zobrażeń satelitarnych były odbierane na bieżąco bez zakłóceń.

IMGW-PIB przekazało do Ministerstwa Infrastruktury korespondencję (zestawienie notyfikacji powodziowych „Flood Notification”) otrzymaną w dniach 09-16.09.2024 r. tj. z bezpośredniego okresu poprzedzającego powódź i fazę jej największego narastania (część z nich dotyczyła obszaru Polski) z EFAS (European Flood Awareness System) w ramach prowadzonej współpracy z IMGW-PIB (załącznik nr 1).

IMGW-PIB poinformował, że nie posiada wiedzy o innych instytucjach rządowych prowadzących współpracę, czy korzystających z produktów programu Copernicus (Copernicus Emergency Management System - CEMS)

Odnosząc się do pytania dot. niskoprocentowanych pożyczek dla powodzi, informując, że z wyjaśnień uzyskanych od Ministerstwa Klimatu i Środowiska wynika, że MKiŚ

proponowało wsparcie dla lokalnych samorządów i tego dotyczył wpis na portalu X z 16.09.2024 r. MKiŚ, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), ani żaden z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW), nigdy nie oferował pożyczek dla powodzi. Sugestie zarabiania przez instytucje państwowe na ofiarach powodzi są celowym wprowadzaniem w błąd opinii publicznej. Trzeba mocno i stanowczo podkreślić, że dezinformacja utrudnia pomaganie tym, którzy ucierpieli w czasie klęski żywiołowej. Rządowa pomoc dla powodzi została ogłoszona już w kilka dni od powstania zagrożenia i była realizowana we współpracy z samorządami. NFOŚiGW i WFOŚiGW, na obszarach, gdzie wprowadzono stan klęski żywiołowej w 2024 r., wprowadził programy wsparcia dla samorządów i ochotniczych straży pożarnych z zakresu likwidowania skutków powodzi.

Z poważaniem,

z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Przemysław Koperski
Podsekretarz Stanu

Dokument podpisany elektronicznie.

Załączniki:

- 1) zestawienie notyfikacji powodziowych „Flood Notification” otrzymanych z EFAS przez IMGW-PIB w dniach 09-16.09.2024 r.